

ΣΑΒΒΑΤΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ.

ΤΕΥΧΟΣ Α'. Ἀριθ. 31.

Σάββατον 29/10 Αὐγούστου 1878.

Τιμή 3 χαρτάρια.

Κωνσταντινούπολις, 28/9 Αὐγούστου.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΕΝ ΤΩ ΒΕΡΟΛΙΝΕΙΩ ΣΥΝΕΔΡΙΩ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε ἀριθμὸν 33).

Ὁ λόρδος Σαλισβουρτ, ἀναφερόμενός εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ προέδρου καταδειχθὲν σημεῖον συζητήσεως, προτείνει ν' ἀντικαταστήσωσιν ἐν τῷ ὑπὸ τῶν γάλλων πληρεξουσίων ὑποβληθέντι κειμένῳ αἱ λέξεις ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι, τὰς λέξεις ἐπαρχίαι ὅμοροι τῷ βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν ἡ τροποποίησις αὕτη, ἣτις φαίνεται αὐτῷ δίδουσα πλείονα σαφήνειαν εἰς τὸ κείμενον, ἐγίνετο παραδεκτὴ, θὰ συνετάσσετο προθύμως τῷ γαλλικῷ σχεδίῳ, οὕτω τροποποιούμενῳ, ἐν ᾧ περιπτώσει θὰ ἐγίνετο δεκτὸν ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας τῶν δυνάμεων.

Ὁ κ. Λεπρέζ φοβεῖται μὴ ἡ προτεινομένη ὑπὸ τοῦ κ. πληρεξουσίου τῆς Μεγάλης Βρετανίας τροποποίησις ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα νὰ καταστήσῃ ἥττον εὐκρινὲς τὸ κείμενον τοῦ ὑπὸ τῶν γάλλων πληρεξουσίων ὑποβληθέντος σχεδίου.

Ὁ πρόεδρος παρατηρεῖ ὅτι τὸ συνέδριον εὗρίσκειται ἀπέναντι τυπικοῦ καὶ συντακτικοῦ ζητήματος, καθ' ὃ εἶναι παραδεδεγμένη ἡ ἀπόφασις τῆς πλειονοψηφίας, ἐκτὸς μόνον διαμαρτυρήσεως τῆς μειονοψηφίας ἐν τῷ πρωτοκόλῳ. Ἡ Α. Γ. Ὑψηλότης φρονεῖ ὅτι καλὸν θὰ ἦτο νὰ προβῇ τὸ συνέδριον ἀντιστρόφως τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐθίμων, καὶ ἡ ψηφοφορία, ἂν τὸ συνέδριον συναινῇ, ν' ἀρχίστῃ ἐπὶ τῆς γαλλικῆς προτάσεως, ψηφοφορουμένης ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ τῆς τροποποιήσεως τοῦ λόρδου Σαλισβουρτ. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πρώτης ψηφοφορίας θεωρηθήσεται ὡς ἐξαρτώμενον, ἥτοι τροποποιήσιμον συμφώνως πρὸς τὴν ἀγγλικὴν πρότασιν, καθ' ἣν περίπτωσιν αὕτη θὰ ἐγίνετο ἀποδεκτὴ· ἐὰν τοῦναντίον ἀπορρίψθῃ, ἡ ἐπὶ τῆς γαλλικῆς προτάσεως ψηφοφορία ἔσται ὀριστική.

Ὁ κόμης Ἀνδράσσυ δὲν θέλει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος, θεωρεῖ δὲ ὅτι ἔχει ν' ἀπο-

φανθῇ μόνον περὶ τῆς ἀποδοχῆς ἐν γένει· ὡς ἐκ τούτου ψηφίζει τὴν γαλλικὴν πρότασιν, ἐπιφυλασσόμενος ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς τροποποιήσεως τοῦ λόρδου Σαλισβουρτ.

Οἱ πληρεξούσιοι Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ψηφίζουν τὸ ὑποβληθὲν κείμενον.

Ὁ Κόμης Κόρτη συναινεῖ ἐπίσης εἰς αὐτὸ καὶ τοσούτῳ προθυμότερον, ὅσῳ νομίζει ὅτι τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἐγγράφου περιέχει κατ' ἀρχὴν τὴν ἐν τῇ ἀγγλικῇ τροποποιήσει ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν.

Οἱ βῶσσοι πληρεξούσιοι ψηφίζουν ἐπίσης τὸ γαλλικὸν κείμενον.

Ὁ Καραθεοδωρὴ πασσᾶς λυπεῖται ὅτι ἀπαντῶσιν ἐν τῷ προτεινομένῳ κειμένῳ αἱ λέξεις ἡ τύχη τῶν ἐπαρχιῶν κτλ. Ὡς ἐκ τῶν λέξεων ταύτων δὲν δύναται ἡ νὰ ἐπιφυλαχθῇ τὴν γνώμην τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ.

Τοῦ προέδρου ἐπιμείναντος ὅπως ψηφοφορήσωσιν οἱ κύριοι ὀθωμανοὶ πληρεξούσιοι, ὁ Καραθεοδωρὴ πασσᾶς καὶ ὁ Μεχμέτ Ἀλῆ πασσᾶς δηλοῦσιν ὅτι δὲν θ' ἀνθίσταντο κατ' ἀρχὴν εἰς τὸ ν' ἀκουσθῇ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῷ ὄρῳ ὅτι οὗτος θὰ ἔχῃ συμβουλευτικὴν μόνον ψῆφον.

Ὁ πρίγκηψ Βίσμαρκ προκαλεῖ ἔπειτα δευτέραν ψηφοφορίαν ἐπὶ τῆς τροποποιήσεως τοῦ λόρδου Σαλισβουρτ, ἥτοι ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἐὰν τὰς λέξεις ὅμοροι ἐπαρχίαι ἀντικαταστήσωσιν αἱ ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι.

Τοῦ κόμητος Ἀνδράσσυ ἐρωτήσαντος ποία κατὰ τοὺς κύριους ἄγγλους πληρεξουσίους ὑφίσταται διαφορὰ μεταξύ τῶν δύο φράσεων, ὁ μαρκήσιος Σαλισβουρτ λέγει ὅτι ὑπάρχουσιν ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι μὴ ὅμοροι τῷ βασιλείῳ, περὶ ὧν ἡ Ἀγγλία ἐπιθυμεῖ ὅπως ἐπίσης μεριμνήσῃ τὸ συνέδριον. Ἐν τῷ γαλλικῷ σχεδίῳ ἐννοοῦνται μόνον ἡ Ἡπειρος καὶ ἡ Θεσσαλία· ἡ δὲ τροποποίησις τῆς Α. Ἐξ. ἐπιτρέπει τοῦναντίον νὰ περιληφθῶσι ἐν τῇ συζητήσει, καθ' ἣν παραστήσονται οἱ τῆς Ἑλλάδος ἀντιπρόσωποι, αἱ ἐπαρχίαι Μακεδονία, Θράκη καὶ Κρήνη.

Ὁ κόμης Ἀνδράσσου μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην καὶ συμμορφούμενος πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, τοῦ ἐπιζητεῖν ἀποτελέσματα ὅσον οἶόν τε μόνιμα, ψηφίζει ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως τοῦ λόρδου Σαλισβουρὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ μὴ περιορισθῇ ἡ ἐκφρασίς τῆς γνώμης τῶν ἐλλήνων ἀντιπροσώπων.

Οἱ πληρεξούσιοι τῆς Γαλλίας ἐμμένουσιν εἰς τὴν ψηφοφορίαν ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ καὶ καθαρῷ αὐτῶν κειμένου· οἱ τῆς Μεγάλης Βρετανίας ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως.

Ὁ κόμης Κόρτης συντάσσεται τῇ ἀγγλικῇ προτάσει, τὴν θεωρεῖ δίδουσαν πλεονα ἔκτασιν εἰς τὴν συζήτησιν.

Ὁ κόμης δὲ Λωναὶ προστίθῃσιν ὅτι ἄλλως τε τὸ συνέδριον θὰ ἦναι πάντοτε ἐλεύθερον νὰ ἐξετάσῃ ἐν τίνι μέτρῳ δύναται ν' ἀποδεχθῇ τὰς παρατηρήσεις τῶν ἐλλήνων ἀντιπροσώπων.

Τοῦ προέδρου ζητήσαντος τὴν ψήφον τῶν κ. κ. πληρεξουσίων τῆς Ῥωσσίας, ὁ πρίγκηψ Γορτσάκωφ παρκαλεῖ τοὺς κ. κ. πληρεξουσίου τῆς Γαλλίας νὰ ἐκθέσωσι τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐμμένουσιν εἰς τὸ κείμενον τῆς προτάσεως αὐτῶν.

Ὁ κ. Βάδδινγκτων φρονεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχουσι μεγάλαι διαφοραὶ μεταξὺ τοῦ σχεδίου τοῦ κ. Λεπρέζ καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ λόρδου Σαλισβουρὶ προταθείσης συντάξεως. Ὑπάρχει ὅμως διάκρισις· οἱ πληρεξούσιοι τῆς Γαλλίας ἐσκέψαντο ὅτι, προσκαλουμένης τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως νὰ διορίσῃ πληρεξούσιον, ὠφέλιμον θὰ ἦτο ταῦτοχρόνως νὰ περιορισθῇ τὸ στάδιον τῶν παρατηρήσεων αὐτοῦ. Ὁ κ. Βάδδινγκτων ἀποδέχεται μὲν ὅπως ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος προσκαλεῖται νὰ γνωμοδοτῇ περὶ τῶν γεγονότων τῶν συμβαινόντων περὶ τὰ μεθόρια τοῦ βασιλείου, ἀλλὰ πολὺ ὀλιγώτερον ἐννοεῖ πῶς εἶναι δυνατὸν ἡ ἀρμοδιότης τοῦ ἀνακτοβουλίου Ἀθηνῶν νὰ ἐκτείνηται εἰς χώρας οἰκουμένας ὑπὸ μικτοῦ πληθυσμοῦ.

Ἡ αὐτοῦ Ἐξοχότης φοβεῖται μὴ μεγαλυνθῇ οὕτω παρὰ πολὺ ἡ σφαῖρα τῶν παρατηρήσεων τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἡ δευτέρα παράγραφος τοῦ σχεδίου ἐπιφυλάσσει ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἰς τὸ συνέδριον πλήρη ἐλευθερίαν ἐκτιμήσεως, ἡ ὑψηλὴ συνέλευσις εἶναι ὁ τελευταῖος κριτὴς περὶ τῶν συζητήσεων, ἐν αἷς θεωρήσει κατάλληλον τὴν ἀποδοχὴν τοῦ Ἕλληнос ἀντιπροσώπου.

Κατόπιν τῶν θεωριῶν τούτων ὁ πρίγκηψ Γορτσάκωφ ψηφίζει ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ γαλλικοῦ κειμένου.

Ὁ Καραθεοδωρὶ πασσαῖς νομίζει ὅτι ἐννοεῖ ὅτι κατὰ τὸ φρόνημα τῆς ὑψηλῆς συνελεύσεως ἡ ἀποδοχὴ Ἕλληнос ἀντιπροσώπου εἶναι πρὸ παντὸς ζήτημα καταλλήλου· ἀλλ' ὅμως ἡ Α. Ε. καὶ μετ'

αὐτῆς ὁ Μεχμέτ Ἀλῆ πασσαῖς ἀποδεχόμενοι τὸ ν' ἀκουσθῇ ὁ ἀντιπρόσωπος αὗτος, προκειμένου περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς καταστάσεως τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων, ζητοῦσι νέας ἐξηγήσεις περὶ τῆς σημασίας τῆς φράσεως τοῦ γαλλικοῦ σχεδίου, ἐν ᾗ λόγος γίνεται περὶ «ὁμόρων ἐπαρχιῶν».

Ὁ κ. Βάδδινγκτων ἀπαντᾷ ὅτι δὲν συζητεῖται σήμερον ἡ οὐσία τῆς δυσχερείας ταύτης, ἀλλ' ἀπλῶς τὸ προηγούμενον ζήτημα· ἐπιμένει δὲ εἰς τὸ νὰ προσθέσῃ ὅτι τὸ αἰτιολογικὸν τοῦ γαλλικοῦ σχεδίου σαφῶς τὴν σημασίαν αὐτοῦ καταδεικνύει. Κατὰ πρῶτον λόγον τὸ συνέδριον θεωρεῖ δίκαιον ὅπως ἡ Ἑλλὰς ἐκφράσῃ τὰς εὐχὰς αὐτῆς περὶ ζητημάτων ἐνδιαφερόντων τὰ ὅρια αὐτῆς· Δεύτερον· τὸ συνέδριον θεωρεῖ ὠφέλιμον νὰ προκληθῶσιν ἐπὶ διαφορῶν ζητημάτων αἱ ἐξηγήσεις τοῦ ἀνακτοβουλίου Ἀθηνῶν.

Ὁ πρίγκηψ Βίσμαρκ παρατηρεῖ ὅτι ἡ πρακτικὴ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο γνωμῶν θὰ ἐκδηλωθῇ ἰδίᾳ ὅταν πρόκηται νὰ καθορισθῇ ἡ ὥρα καθ' ἣν ἀκουσθήσονται αἱ Ἕλληνες ἀντιπρόσωποι. Τότε μόνον κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ γενήσεται ἡ ὀριστικὴ ψηφοφορία. Ἐπὶ τοῦ παρόντος πρόκειται περὶ τῆς ἐν γένει παραδοχῆς τῶν ἐλλήνων ἀντιπροσώπων, ἐν δὲ τῇ τάξει ταύτῃ τῶν ἰδεῶν ἐρωτᾷ ἐκ νέου εἰν οἱ κ.κ. ὁθωμανοὶ πληρεξούσιοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἀγγλικῆς ἢ ὑπὲρ τῆς γαλλικῆς συντάξεως.

Οἱ ὁθωμανοὶ πληρεξούσιοι δηλοῦσιν ὅτι ἀπέχουσιν.

Ὁ πρίγκηψ Βίσμαρκ ὡς πληρεξούσιος τῆς Γερμανίας ψηφίζει ὑπὲρ τῆς γαλλικῆς συντάξεως.

Ἡ Α. Γ. Υ. παρατηρεῖ ἀκολουθῶς ὅτι ὑπάρχει ἰσοψηφία· ἐπομένως ἡ ἀγγλικὴ τροποποίησις δὲν ἔχει πλεονοψηφίαν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πρώτης ψηφοφορίας, δι' ἧς ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ γαλλικὴ σύνταξις, διατελεῖ ὑπάρχον. Ὁ πρόεδρος ἐρωτᾷ εἰν τὸ συνέδριον ἐννοεῖ ν' ἀποφασίσῃ σήμερον ἢ ἐν προσεχεῖ συνεδριάσει κατὰ ποίαν συνεδρίαν γενήσεται ἀποδεκτὸς ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος.

Ἐπὶ τῇ εἰσηγήσει τοῦ κόμητος Κόρτη ὁ πρόεδρος παρατηρεῖ ὅτι ἡ πρόσκλησις μέλλει νὰ γείνη μόνον τῇ αἰτήσει ἐνὸς τῶν μελῶν τοῦ συνεδρίου, διατυπωμένη ἐν τῇ προηγούμενῃ συνεδριάσει καὶ τυγχανούσῃ τῆς ψήφου τῆς ὑψηλῆς συνελεύσεως.

Ὁ κ. Βάδδινγκτων φρονεῖ ὅτι ὑπάρχει λόγος ν' ἀναμείνωσιν ὅπως λυθῇ πρῶτον τὸ ζήτημα τῆς Βουλγαρίας καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ μὴ ἀποφασίσωσι σήμερον.

Ὁ κόμης Ἀνδράσσου δὲν θεωρεῖ πράγματι ὡς ἀπαραίτητον νὰ καθορισθῇ ἡ ἡμέρα αὕτη ἀπὸ τοῦδε.

Ὁ κ. Λεπρέζ παρατηρεῖ ὅτι τὸ σχέδιον συνεπάγεται δύο ὑποθέσεις, τὴν περὶ τῶν ὁμόρων ἐπαρ-

χιῶν συζήτησιν, ἐν ᾗ κατὰ τὴν γαλλικὴν πρότασιν ἡ παρουσία τοῦ ἑλλήνου ἀντιπροσώπου κρίνεται ἀναγκαία ὑπὸ τοῦ συνεδρίου, καὶ τὰς ἄλλας συζητήσεις, καθ' ἃς ἡ ὑψηλὴ συνέλευσις ἐπιφυλάσσεται τὴν ἐλευθερίαν νὰ προκαλέσῃ, ἐν ὑπάρχει λόγος τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦτον.

Ὁ πρίγκηψ Βίσμαρκ ὑπομινύσκων ὅτι κατὰ τὸ φρόνημα αὐτοῦ ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος μέλλει νὰ προσκαλῇται μόνον εἰς τὰς συνεδριάσεις, καθ' ἃς τὸ συνέδριον ἐπιθυμεῖ ν' ἀκούσῃ αὐτόν, παρατηρεῖ ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐδὲν τῶν μελῶν τῆς συνελεύσεως ποιεῖται τοιαύτην πρότασιν. Ἡ Α. Γ. Υ. θεωρεῖ ἄρα προτιμότερον ἐν τῇ ἐνεστώσῃ καταστάσει τῶν ἐργασιῶν, καθ' ἣν ὑπάρχει ἐλπίς προσεγγίσεως τῶν διαφόρων γνώμων ἐπὶ τοῦ βουλγαρικοῦ ζητήματος, νὰ μὴ εἰσαχθῇ νέον στοιχεῖον, ὅπερ δύνανται νὰ ἐπαυξήσῃ τὰς δυσχερείας τῆς συναντήσεως.

Ἐν τῇ τρίτῃ συνεδριάσει τῆς 17/29 ἰουνίου εἰσάγονται ἐν τῷ συνεδρίῳ ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος κ. Δηλιγιάννης καὶ ὁ ἐν Βερολίνῳ πρεσβευτὴς κ. Α. Ρ. Ραγκαβῆς.

Ὁ πρόεδρος πρίγκηψ Βίσμαρκ λέγει ὅτι τὸ συνέδριον ἐπιθυμεῖ ν' ἀκούσῃ τὰς εὐχὰς τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ ἐπομένως παρακαλεῖ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Ἑλλάδος νὰ γνωστοποιήσωσιν εἰς τὴν ὑψηλὴν συνέλευσιν τὰς γνώμας καὶ τοὺς πόθους αὐτῆς.

Ὁ κ. Δηλιγιάννης εὐχαριστήσας τὴν συνέλευσιν ἐπὶ τῇ ἀποδοχῇ τῶν ἑλλήνων ἀντιπροσώπων ἐν αὐτῇ ἀναγινώσκει σύντομον ὑπόμνημα, ὅπερ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 30 φύλλῳ τῆς Σαββατειαίας Ἐπιθεωρήσεως.

Μετὰ τὸν κ. Δηλιγιάννην ὁ ἕτερος τῶν ἀντιπροσώπων κ. Ραγκαβῆς προτίθηται συμπληρωματικὰ τινὰ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ λεχθέντα ὁμιλήσας ἰδίᾳ περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι γενομένων προσόδων ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς, περὶ τῶν δυσχερειῶν, ὅσαι ὡς ἐκ τοῦ περιορισμένου τοῦ ἐδάφους, τῆς ἐλλείψεως φυτικῶν μεθορίων καὶ τῶν συνεχῶν διαταράξεων τῶν ὁρίων τῶν ὑπὸ ὁμορῶν κατοικουμένων ἐπαρχιῶν παρεκώλυσαν πάντοτε τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου. Ἡ Α. Ἐξ. βεβαίως ἐν τέλει ὅτι αἱ ὑπὸ τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ αἰτηθεῖσαι ἀξήσεις εἰσὶν ἀναγκαῖαι, οὐχὶ μόνον διὰ τὴν ὑπαρξίν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν εἰρήνην τῆς Ἀνατολῆς¹.

Ὁ πρόεδρος ἀπαντᾷ ὅτι τὸ συνέδριον ἀφοῦ μελετήσῃ τὰς ὑπὸ τῶν ἑλλήνων ἀντιπροσώπων καθυποβληθείσας θεωρίας θέλει ἀνακοινώσῃ αὐτοῖς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συζητήσεων τῆς ὑψηλῆς συνελεύσεως.

Ἐν τῇ δὲ συνεδριάσει τῆς 23/5 ἰουλίου ὁ πρῶτος πληρεξούσιος τῆς Γαλλίας ἐπιθυμεῖ πρὶν ἢ ἀρξηται ἡ συζήτησις τῆς ἡμερησίας διατάξεως νὰ ποιήσῃ ἀνακοίνωσιν τινὰ ἐν τῷ συνεδρίῳ.

Ὁ κύριος Βάδδινγκτων, ἐπιθυμεῖ νὰ δώσῃ τοῖς ὀθωμανοῖς αὐτοῦ συναδέλφοις τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι κατὰ τὰς ἐνεστώσας περιστάσεις θεωρεῖ ἐπιβαλλόμενον αὐτῷ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως μηδεμίαν ν' ἀπαγγεῖλῃ λέξιν δυναμένην νὰ προσβάλῃ τὰς νομίμους αὐτῶν φιλοτιμίας. Ὁ ἀποφύγη διὰ τοῦτο πᾶσαν ἀναδρομικὴν θεωρίαν περὶ τῶν αἰτίων τῶν δεινῶν, ὧν ἐπιζητεῖται ἡ θεραπεία. Ὁ μόνος αὐτοῦ πόθος, ὡς καὶ πάντων τῶν πληρεξουσίων, εἶναι νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν τεταραγμένην κατάστασιν τῆς Ἀνατολῆς, νὰ προληφθῶσιν αἱ μεταγενέστεραι δυσχερεῖαι διὰ κατάρτιστον διαρκοῦς πραγμάτων καταστάσεως καὶ νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ διαφορὰ συμφέροντα, ὅσα συνυφίστανται ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Αἰμου. Μεταξὺ τῶν συμφερόντων τούτων τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν ὑπερτάτην παρουσιάζουσι σπουδαιότητα. Ὁ κύριος πρῶτος πληρεξούσιος τῆς Γαλλίας πέπεισται ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ Υ. Πύλη δὲν ἤθελεν ἱκανοποιήσῃ αὐτὰ ἀποχωρώντως, θὰ διατελῇ ἐκτεθειμένη ἐν τοῖς μεθορίοις αὐτῆς εἰς ταραχὰς ἀδιαλείπτως ἀναγεννωμένας. Ἡ Α. Ἐξ. φρονεῖ ὅτι τοιαῦταί τινες παραχωρήσεις ὡφέλιμοι θὰ ἦσαν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν κυβέρνησιν καὶ πληροφορεῖται ὅτι ἡ Πύλη δὲν ἀποκρούει τὴν ἰδέαν συνάψεως διαπραγματεύσεων μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ βᾶσει ἐπανορθώσεως μεθορίων. Ἡ διακανόνισις τῶν διηνεκῶν τούτων δυσχερειῶν εἶναι ὄντως διὰ τὴν Τουρκίαν ὅρος ἀσφαλείας καὶ εὐημερίας, διότι, ἐφ' ὅσον θὰ διαρκῶσιν αἱ ταραχαὶ αὗται, παραλειπόμενῃ ἔσται ἡ τῶν πόρων αὐτῆς ἀνάπτυξις. Ὅσον διὰ τὴν Ἑλλάδα, σκοπὸς τοῦ συνεδρίου δὲν εἶναι βεβαίως νὰ ἱκανοποιήτῃ τοὺς ὑπερβάλλοντας πόθους ὁργάνων τινῶν τῆς δημοσίας τῶν ἑλλήνων γνώμης, ἀλλ' ὁ κ. Βάδδινγκτων φρονεῖ ὅτι δίκαιον καὶ πολιτικὸν θὰ ἐξετελεῖτο ἔργον, ἐὰν ἡνοῦντο μετ' αὐτῆς λαοί, οἵτινες διὰ μὲν ταύτην ἔσονται ἰσχυροί, διὰ δὲ τὴν Τουρκίαν εἰσὶν ἀπλῶς αἴτιον ἀδυναμίας. Ἐν τῇ τάξει ταύτῃ τῶν ἰδεῶν ἡ Α. Ἐξ. ὑπομινύσκει τὴν γνώμην ἡγεμόνος, εἰς ὃν προσηνέχθη τῷ 1830 τὸ τῆς Ἑλλάδος στέμμα καὶ ὅστις προσκληθεὶς ἔπειτα νὰ βασιλεύσῃ ἄλλης χώρας ἐκτίσαστο διὰ τῆς συνέσεως αὐτοῦ μεγάλην ἐν Εὐρώπῃ αὐθεντείαν· ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἐθεώρει

¹) Ὁ λόγος τοῦ κ. Ραγκαβῆ, οὗ τὴν ἀνωτέρω περίληψιν περιέχει τὸ Θ' πρωτόκολον τοῦ συνεδρίου, ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 2,837 φύλλῳ τοῦ Νεολόγου.

ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ζήσῃ ἐντὸς τῶν δεδομένων αὐτῇ ὁρίων, καὶ ἰδίᾳ ἄνευ τῶν κόλπων τῆς Ἀρτῆς καὶ τοῦ Βώλου καὶ τῶν παρακειμένων χωρῶν, ἡ δὲ πεῖρα ἀπέδειξε τὸ ὀρθὸν τῆς ἐκτιμήσεως ταύτης. Ἡ Ἑλλάς δὲν δύναται νὰ εὐημερήσῃ ἐντὸς τῶν σημερινῶν αὐτῆς ὁρίων· ἡ κυβέρνησις αὕτη δὲν δύναται νὰ παρακωλύσῃ τὰς δυσχερείας καὶ τὰς ῥήξεις, αἵτινες ἐπισυμβαίνουνσι περιοδικῶς ἐν τοῖς μεθορίοις αὐτῆς, καὶ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς χώρας δὲν ἐπιτρέπει αὐτῇ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰ βάρη, ὅσα ἀπόκεινται εἰς πάντα τὰ πεπολιτισμένα κράτη. Νομίζει ἄρα ὁ πρῶτος πληρεξούσιος τῆς Γαλλίας ὅτι ἐξυπηρετεῖ ἐξίσου τὰ συμφέροντα καὶ τῶν δύο χωρῶν, προτείνων εἰς τὸ συνέδριον νὰ ὑποδείξῃ γενικῶς τῷ τρόπῳ καὶ ἄνευ προσβολῆς τῆς κυριαρχίας τῆς Πύλης τὰ ὅρια, ἅπερ ἐπιθυμεῖ νὰ καθορισθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ αὐθεντεία τῆς ὑψηλῆς εὐρωπαϊκῆς συναλεύσεως θὰ παράσχω τῇ τε ὀθωμανικῇ καὶ τῇ ἑλληνικῇ κυβερνήσει τὴν ἀναγκαίαν ἠθικὴν δύναμιν, τῇ μὲν ὅπως συναισέσῃ εἰς ἐπικαίρους παραχωρήσεις, τῇ δὲ ὅπως ἀντιστῇ εἰς ὑπερβολικὰς ἀξιώσεις. Ἀλλὰ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου, ἡ Α. Ε. φρονεῖ ὅτι δεόν ἂν ἐνδὲς μὲν μὴ αἰτῆσαι παρὰ τῆς Πύλης ἀδυνάτους θυσίας, ἂν ἑτέρου δὲ ἐπικαλέσασθαι τὴν μετριοπάθειαν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ πρῶτος γάλλος πληρεξούσιος ἐθεώρησεν ἐπομένως ὡφέλιμον διαγράψαι ὡς βάσιν τῶν διαπραγματεύσεων γενικὴν γραμμὴν, δεικνύουσαν τῇ μὲν Τουρκίᾳ τὸ μέτρον τῶν προθέσεων τῆς Εὐρώπης, τῇ δὲ Ἑλλάδι τὰ ὅρια, ἅπερ δὲν ὀφείλει νὰ ὑπερβῇ. Τοῦτο τὸ σκοπούμενον τῆς ἐπομένης ἀποφάσεως, ἦν ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ πρώτου πληρεξουσίου τῆς Ἰταλίας ἔχει τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὰς συνδιακρίψεις τοῦ συνεδρίου.

• Τὸ συνέδριον προσκαλεῖ τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῆς Ἑλλάδος περὶ διευθετήσεως ὁρίων ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Ἡπείρῳ· εἶναι δὲ γνώμη ὅτι ἡ διευθέτησις αὕτη δύναται νὰ παρακολουθήσῃ τὴν κοιλάδα τοῦ Σαλαμβριᾶ (ἀρχαίου Πηνειοῦ) ἐπὶ τῆς πρὸς τὸ Αἰγαῖον χώρας, καὶ τὴν τοῦ Καλαμᾶ ἐπὶ τῆς πρὸς τὸ Ἰόνιον πέλαγος.

• Τὸ συνέδριον ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη θὰ κατορθώσωσι νὰ συμφωνήσωσιν. Ἐν τούτοις πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἐπιτυχίας τῶν διαπραγματεύσεων αἱ δυνάμεις εἰσὶν ἔτοιμοι νὰ προσενέγκωσι τὴν ἄμεσον αὐτῶν μεσολάβησιν παρὰ τοῖς δυσὶν ἐνδιαφερομένοις.

• Ὁ πρῶτος πληρεξούσιος τῆς Ἰταλίας ἐπιθυμεῖ νὰ προσθέσῃ εἰς τὰ τοσοῦτον εὐγλώττως ὑπὸ τοῦ κ. Βάδδινγκτων ἀναπτυχθέντα ἐπιχειρήματα ὀλίγας

λέξεις πρὸς ὑποστήριξιν προτάσεως τὰ μάλιστα ἐνδιαφερούσης εἰς τὰ συμφέροντα τῆς εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης. Ὅπως τὸ τοῦ συνεδρίου ἔργον παρέχῃ πιθανότητος διαρκείας, δεόν νὰ ἐξαφανισθῶσιν ὅσον οἶόν τε τὰ αἷτια μελλουσῶν ῥήξεων. Περιττὸν ὑπομνήσαι ἐνταῦθα τὰς οἰκτρὰς περιπλοκάς, ὅσαι ἐσχάτως μεταξύ Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος ἀνεφύησαν. Δέον νὰ γένηται σκέψις περὶ τοῦ μέσου τοῦ προλαβεῖν διὰ τὸ μέλλον κινδύνους. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο δεόν νὰ ἐνδιαφέρῃ τὴν Τουρκίαν ἔτι μᾶλλον ἢ τὰς ἄλλας δυνάμεις. Μετὰ τὰ οἰκτρὰ γεγονότα, ὧν θέατρον ἐγένετο ἐσχάτως ἡ τοῦ Αἴμου χερσόνησος, ἡ Τουρκία θὰ αἰσθάνηται βεβαίως διάπυρον πόθον εἰρήνης καὶ ἡσυχίας. Ἐπιτρέπεται δὲ ν' ἀμφιβάλλωμεν ὅτι εἶναι δυνατόν ν' ἀποκαταστῇ εἰλικρινὴς συνεννόησις μεταξύ Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος, ἄνευ παραχωρήσεων τινων εἰς τοὺς πόθους τῆς τελευταίας ταύτης. Ἡ κυβέρνησις τοῦ βασιλέως καὶ τὸ ἰταλικὸν ἔθνος πολὺ λαμβάνουσι τὸ διαφέρειν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ οἱ τῆς Ἰταλίας πληρεξούσιοι ἐρμηνεύς γίνονται τῶν αἰσθημάτων τούτων, ἀπευθύνοντες εἰς τοὺς πληρεξουσίους τῆς Τουρκίας φιλικὴν ἐπὶ κλησιν κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς ἄρτι ὑποβληθείσης εἰς τὸ συνέδριον προτάσεως.

• Ὁ πρόεδρος λέγει ὅτι ἡ πρότασις αὕτη ἐξετασθήσεται τάχιστα καὶ τῷ 15 ἄρθρῳ τῆς συνθήκης τοῦ Ἀγίου Στεφάνου. Ἡ Α. Γ. Γ. φρονεῖ ὅτι δεόν νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν ψῆφον τῆς ὑψηλῆς συναλεύσεως μετὰ τὴν ὀριστικὴν ψηφοφορίαν ἐπὶ τοῦ ἁρθροῦ τούτου, τοῦ ἤδη ἀναγνωσθέντος ἐν τῇ ἐνάτῃ συνεδριάσει.

• Ὁ πρῶτος ὀθωμανὸς πληρεξούσιος, ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἐν προγενετέρᾳ συνεδριάσει ἀναγνωσθέν ὑπὸ τῶν ἀπεσταλμένων τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἔγγραφο, ἀναγινώσκει τὰς ἐπομένας θεωρίας.

« Ἀκούσατε ἡ ὑψηλὴ αὕτη ὁμήγουρις τοὺς ἑλλήνας ἀπεσταλμένους ἀπεφάσισε νὰ φυλάξῃ μόνον τὴν δὴλώσιν τοῦ κ. Δηλιγιάννη. Ὡς ἐκ τούτου οἱ ὀθωμανοὶ πληρεξούσιοι, ἀναφερόμενοι εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς δηλώσεως ταύτης, παρατηροῦσιν ὅτι ἡ Ἑλλάς οὐδεμίαν ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου διετύπωσε κατὰ τῆς Τουρκίας αἰτίαν, οὐδὲ καὶ ἐζήτησε νὰ θέσῃ ὡς βάσιν εἰς τὴν παρὰ ταῖς μεγάλας δυνάμεις ἐνέργειαν αὐτῆς οἰανδήποτε ἀρχὴν τοῦ δικαίου, τοῦ διέποντος τὰς σχέσεις δύο κρατῶν, ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων. Ὁ κ. ἑλλὴν ἀπεσταλμένος ἐξέθηκεν ὅτι ἐνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐκ τῶν ὁμόρων ὀθωμανικῶν ἐπαρχιῶν καταγομένων, ὅσοι ὑπάρχουσιν ἐγκατεστημένοι ἐν Ἑλλάδι, τὰ κινήματα, ὧν ἐνίοτε θέατρον εἰσιν αἱ ὀθωμανικαὶ αὗται ἐπαρχίαι, ἐπιδρῶσι μεγάλως ἐπὶ τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος καὶ προκύπτει ἐκ τούτου ἐν ταῖς σχέσεσι

τῶν δύο χωρῶν ἑνστάσις, ἥτις θὰ ἐξηφανίζετο εἰς ἑνὶ ἔθνεϊ. Ἰκανοποίησις εἰς ἃς ἐξέφρασεν εὐχάς, ἃς θεωρεῖ συμφώνους πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Τουρκίας. Οἱ ὀθωμανοὶ πληρεξούσιοι, ἀσπαζόμενοι τὴν γνώμην τοῦ κ. Ἑλληνος ἀπεσταλμένου περὶ τοῦ χαρακτῆρος, ὃν δεόν νὰ ἔχωσιν αἱ σχέσεις τῶν δύο κρατῶν, φρονοῦσιν ὅτι ἀδύνατον νὰ ἐξασφαλισθῇ τὸ ποθοῦμενον τοῦτο ἀποτέλεσμα, ἐφ' ὅσον δὲν ἤθελον ὑποβληθῇ αἱ ιδέαι, αἵτινες κατὰ τὰ φαινόμενα ὑπηγορεύθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Τὰ κινήματα, περὶ ὧν λόγος ἐγένετο, προῆλθον ἐξ αἰτίων ἀνεξαρτήτων τῆς Τουρκίας. Τὸ 1854 συμπίπτει μετὰ τοῦ κριμαϊκοῦ πολέμου, τὸ δὲ ἄρτι λήξαν ἦν, ὡς γνωστότατον, τὸ ἀντισταθμισμὰ τῶν γεγονότων, ἃπερ ἀνέτρεψαν τὴν εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν μέχρι τῶν προθύρων Κωνσταντινουπόλεως, περὶ δὲ τῆς κρητικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866 γνωστὸν πῶς κατηνύθη ἅμα τῇ ῥήξει τῶν διπλωματικῶν καὶ ἐμπορικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν. Ἀλλ' εἰ καὶ τὰ κινήματα ταῦτα ἔσχον οὕτω ἀρχὴν πάντῃ ἀνεξάρτητον τῆς θελήσεως τῆς Τουρκίας, αὕτη οὐχ ἦτο ἔπραξεν πᾶν ὅ,τι ἐξ αὐτῆς ἐξήρτητο ὅπως προφυλάξῃ τὰς ἐπιστήμους αὐτῆς μετὰ τοῦ ἐλληνικοῦ βασιλείου σχέσεις ἀπὸ τῶν συνεπειῶν, ἃς ἠδύναντο νὰ ἐπενέγκωσιν αἱ παραπλανήσεις, εἰς ἃς ἡ Ἑλλὰς δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιτάξῃ πάντοτε τὴν ἀπαιτουμένην ἀντίστασιν. Περιττὸν θὰ ἦτο νῦν νὰ ἐπιμείνωμεν πλεόντερον ἵνα καταδείξωμεν ὅτι ἡ αἴτησις τῶν ἐλλήνων ἀντιπροσώπων οὐδαμῶς σχετίζεται οὔτε πρὸς τὸ συνέδριον προτίθεται σκοπὸν, οὔτε πρὸς τὴν καθοδηγοῦσαν αὐτὴν ιδέαν. Τὸ ἔγκαιρον ἢ κατὰλληλον, ὅπερ εὐρίσκουσι πρὸς προσάρτησιν τῶν ἐπαρχιῶν γείτονος κράτους, δὲν εἶναι ἀποχρῶν λόγος. Ἀδύνατον νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔχει χώραν ἀρκούσαν διὰ τοὺς κατοίκους αὐτῆς. Ἡ πανταχόθεν περικλύζουσα αὐτὴν θάλασσα παρέχει αὐτῇ μέγα ἀναπτύξεως ἀπορίσματα. Ἡ Τουρκία, τὸ καθ' ἑαυτὴν, ἐννοεῖ νὰ διατηρήσῃ τὰς ἐπαρχίας αὐτῆς, ἥς οἱ λαοὶ εἰσιν ἀφωσιωμένοι αὐτῇ καὶ ἀνησυχοῦσιν ἐκ τῆς ιδέας τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα προσαρτήσεως, ὡς εὐκόλον νὰ πεισθῇ τις ἐκ τῶν ὑπ' ἀριθ. 15, 19 καὶ 23 ἀναφορῶν, ὧν ἐπελήφθη τὸ συνέδριον. Ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς γενικῆς εἰρήνης ἡ Α. Γ. Ὑψ. ὁ πρόεδρος ἐξέφρασεν ἐπὶ τῇ χορηγηθείσῃ εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους ἄλλου κράτους ἀκροάσει τὴν σημασίαν, ἥτις ἔδωκε ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἐλληνικὴν αἴτησιν· ἀλλ' ἐν τάξει ιδεῶν μᾶλλον περιορισμένη δὲν πρέπει ἴσως νὰ λητμονηθῇ ἡ ἐπιβρότη, ἣν μόνον τὸ γεγονός τῆς χορηγηθείσης εἰς τὸν κ. Ἑλληνα πληρεξούσιον ἀκροάσεως δύναται νὰ ἐξασκήσῃ ἐπὶ τῶν πνευμάτων. Πολλὰ συμπτώ-

ματα δίδουσιν εἰς τὴν ιδέαν ταύτην πραγματικὴν σπουδαιότητα. Ἡ Ἑλλὰς προβαίνει εἰς ἐξοπλισμούς· συνάπτει δάνεια· καὶ οἱ ὀθωμανοὶ πληρεξούσιοι δὲν ἀμφιβάλλουσιν ὅτι αἱ μεγάλαὶ δυνάμεις θ' ἀπευθύνωσιν εἰς τὸ ἀνακτοβούλιον Ἀθηνῶν συμβουλὰς, δυναμένας νὰ ἐνισχύσωσι τὴν ἐλληνικὴν κυβερνήτην εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς, ὅπως τηρήσῃ ἀγαθὰς σχέσεις μετὰ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Ὁ πρόεδρος προβαίνει εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ 15 ἄρθρου, παρακαλῶν τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ νὰ παρουσιάσωσιν ἐφ' ἐκάστης παραγράφου τὰς σχετιζομένας πρὸς αὐτὴν παρατηρήσεις.

Τὸ συνέδριον τροποποιῆσαν τὸ 15 ἄρθρον μεταβαίνει εἰς τὴν πρότασιν τῶν πληρεξουσίων τῆς Γαλλίας καὶ Ἰταλίας.

Ὁ κόμης Ἀνδράσσου διακηρύττει ὅτι συναινέει εἰς αὐτὴν πληρέστατα.

Ὁ λόρδος Βήκονσφελδ ἐπιθυμεῖ πρὶν ἢ τὸ συνέδριον ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ ὑποβληθέντος αὐτῷ σπουδαίου ζητήματος, νὰ ὑποβάλῃ παρατηρήσεις τινὰς σκοπὸν ἐχούσας νὰ προλάβωσι πλάνην, ἣν δύναται νὰ γεννήσῃ ἡ δήλωσις τῶν ἐλλήνων ἀντιπροσώπων. Ἡ Α. Ἐξοχότης καταδεικνύει ὅτι ἡ Ἀγγλία ἐπέμεινε πάντοτε παρά τε τῇ Ἑλλάδι καὶ παρά τῇ Τουρκίᾳ πρὸς τήρησιν ἀγαθῆς συμπνοίας ἀπαραιτήτου, κατ' αὐτὸν, πρὸς ἀντισταθμίσιν τῆς ἐπιβρότης τρίτης φυλῆς, ἥτις διαταράξασα τὴν εἰρήνην ἐπὶνεγκε τὴν σύνοδον τοῦ συνεδρίου. Τὸ κατ' ἀρχὰς αἱ προσπάθειαι αὗται τῆς Μ. Βρετανίας ὑπεδοθηθήτησαν ἀμφοτέρωθεν. Ἀλλ' αἱ δύο χώραι εἶχον πρὸ αὐτῶν μεγάλην δυσχέρειαν τὸ διαχαράχθαι τῷ 1831 ἄλλ' ἀνεπαρκὲς καὶ ἀτελὲς ὄριον. Διὰ πάντα ἀρμόδιον πολιτικὸν ἄνδρα τὸ ὄριον τοῦτο εἶναι κίνδυνος καὶ συμφορὰ διὰ τε τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ σχηματισμὸς αὐτοῦ εἶναι ἐνθάβρυνσις εἰς τὴν ληστείαν καὶ ἡ ληστεία ἐπιφέρει κατ' ἀνάγκην ταραχὰς εἰς τὰς διόρους ἐπαρχίας. Ὅτε ἤρξατο ὁ τελευταῖος πόλεμος καὶ οἱ κάτοικοι τῶν παρὰ τὰ ὅρια χωρῶν συνεταράχθησαν, ἡ Ἀγγλία ἀπηύθυνεν εἰς τὴν Πύλιν παραστάσεις, ἃς αὕτη εὐμενῶς ἤκουσεν. Ἀλλ' ἡ Α. Ἐξοχότης μετὰ λύπης ἀναγκάζεται νὰ προσθέσῃ ὅτι τὴν φορὰν ταύτην ἡ Ἑλλὰς δὲν ἐπολιτεύθη ὁμοίως. Αἱ καλὰ τῆς Ἀγγλίας συμβουλαὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑπερισχύσωσιν ἐν Ἀθήναις κατὰ τῆς ἐναντίας γνώμης, καὶ σοβαρὰ ἀνεφύησαν δυσχέρειαι. Ἐν τούτοις ὁ λόρδος Βήκονσφελδ θεωρεῖ καθήκον νὰ προσθέσῃ ὅτι ἡ ἐπανάστασις τῆς Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας δὲν συνεδαυλίσθη ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως, ἥτις τούναντίον συμμορφουμένη πρὸς τὰς γνώμας τῆς Μ. Βρετανίας ἐμερίμνητε περὶ καταστολῆς αὐτῆς. Ἡ Ἀγγλία ἀπηύθυνεν ἄλλως εἰς Ἀθήνας

τὴν συμβουλὴν τοῦ νὰ μὴ ἐλπίσωσιν εἰς προσκλήσεις χωρῶν. Ἡ Α. Ε. τὰ αἴτια τῆς στάσεως ταύτης ἐπιζητοῦσα φρονεῖ ὅτι ἀποδοτέα εἶναι εἰς τὴν μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς συνθήκης τοῦ Ἀγίου Στεφάνου σχηματισθεῖσαν σφαλερὰν ἰδίαν περὶ τῶν ἀρχῶν, αἵτινες θὰ διηύθυνον τὸ συνέδριον. Περὶ πλανημένη γνώμη ἀπέδιδεν εἰς τὸ συνέδριον τὴν πρόθεσιν περὶ διανομῆς κράτους γεγενηκότος καὶ οὐχὶ περὶ ἐνισχύσεως, ὡς ἐπραξεν ἡ ὑψηλὴ συνέλευσις, ἀρχαίου κράτους, ὅπερ θεωρεῖται ὡς οὐσιώδεις εἰς τὴν τήρησιν τῆς εἰρήνης. Εἶναι ἀληθές ὅτι πολλάκις μετὰ μέγαν πόλεμον γίνονται τροποποιήσεις χωρῶν. Ἡ Τουρκία δὲν εἶναι τὸ μόνον κράτος ὅπερ ὑπέστη ἀπωλείας χωρῶν καὶ ἡ Ἀγγλία ἀπώλεσεν ἐπαρχίας, εἰς ἃς πολλὴν ἀπέδιδεν ἀξίαν καὶ δι' ὧν τὴν ἀπώλειαν λυπεῖται μέχρι σήμερον. Ἀλλ' εἰς τοιοῦτους συμβιβασμοὺς δι' ἐκχωρήσεις δὲν δύναται νὰ δοθῇ τὸ ὄνομα τῆς διανομῆς, καὶ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἠπατάτο τέλεον περὶ τῶν θεωριῶν τῆς Εὐρώπης. Ἡ Α. Ε. δραττομένη τῆς εὐκαιρίας ταύτης ἀποκρούει τὰς εἰσηγήσεις ὁργάνων τινῶν τοῦ τύπου, χαρακτηρισάντων ὡς διανομὴν τὴν περὶ Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης ἀπόφασιν τοῦ συνεδρίου. Τοῦναντίον ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη ὅπως προληφθῇ ἡ διανομή. Πολυάριθμα ἱστορικὰ προηγούμενα δικαιολογοῦσιν αὐτήν. Ἡ Βοσνία ἐγκαταλειμμένη εἰς ἑαυτὴν ἄνευ στοιχείων ἀγαθῆς κυβερνήσεως, περιστοιχιζομένη ὑπὸ κρατῶν ἀνεξαρτήτων ἢ ἡμιανεξαρτήτων, θὰ ἐγένετο ἐντὸς ὀλιγίστου χρόνου θέατρον αἱματηρῶν συγκρούσεων. Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἡ Μ. Βρετανία ἐποιήσατο ἐπίκλησιν εἰς δύναμιν γείτονα, ἰσχυρὰν καὶ ἐνδιαφερομένην εἰς τὴν τήρησιν τῆς εἰρήνης. Ἡ Εὐρώπη τὴν αὐτὴν ἀσπαζομένη ἰδέαν ἀνέθηκεν εἰς τὴν Αὐстроουγγαρίαν τὴν κατοχὴν καὶ τὴν διοίκησιν τῆς Βοσνίας. Ἡ Α. Εὐχοχότης ὑπομνήσκει ὅτι πολλάκις εἴτε ἐν ταῖς ὁμόροις χώραις, εἴτε ἀλλοχοῦ, ἡ αὐτὴ ἐντολὴ ἀνετέθη εἰς τὴν Αὐστροίαν. Ἡ πρωτοβουλία ἄρα τῆς Μ. Βρετανίας οὐδαμῶς ἀποδεικνύει ὅτι εὐμενῶς ἔχει πρὸς διανομὴν. Ἐπανερχόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ λόρδος Βήκονσφηνλδ λέγει ὅτι οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφισβῆλῃ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς χώρας ταύτης καὶ ὅτι τὰ κράτη, ὡς καὶ τὰ ἄτομα, ὅσα ἔχουσι μέλλον, εἰσὶν εἰς θέσιν ὅπως δύνανται ν' ἀναμένωσιν. Ἀλλὰ ταῦτοχρόνως ἡ Α. Εὐχοχότης εἶναι πεπεισμένη ὅτι ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Τουρκία θὰ προβῶσιν εἰς ἐπανάρθωσιν τῶν ὁρίων αὐτῶν, ὅτι ἀποσοβηθήσεται οὕτω αἷτιον διενέξεων καὶ ταραχῶν καὶ ἐξασφαλισθήσεται διαρκὴς εἰρήνη. Ὁ πρῶτος πληρεξούσιος τῆς Μ. Βρετανίας προστίθεται ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ συστήσῃ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου καταναγκαστικὰ μέτρα. Τὸ

κατ' αὐτὸν ὁ Σουλτάνος τηλικαύτας ὑποστάς συμφοράς ἐστὶν ἄξιος πολλοῦ σεβασμοῦ καὶ συμπαθείας. Φρονεῖ ἐν τούτοις ἡ Α. Εὐχοχότης ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραμεληθῇ ἡ εὐκαιρία, ὅπως ἐκφρασθῇ σταθερῶς τῷ τρόπῳ ἡ γνώμη ὅτι ἡ ἐπανάρθωσις ὁρίων θὰ ᾔτο πράξις ὑψηλῆς πολιτικῆς, συντελοῦσα εἰς τὴν εὐημερίαν τῶν δύο χωρῶν. Ὁ λόρδος Βήκονσφηνλδ θεωρεῖ τὸ διάγραμμα τὸ προταθὲν ὑπὸ τοῦ κ. πρώτου πληρεξουσίου τῆς Γαλλίας ὡς ἐπιδεκτικὸν συζητήσεως. Ἀλλὰ ποθητῆς οὐσης πρὸ παντὸς ἄλλου τῆς ὁμοφωνίας, ἡ Α. Εὐχοχότης ἀποσύρει πᾶσαν ἔνστασιν πρὸ τῆς γενικῆς ψήφου τῶν ἄλλων δυνάμεων. Ὁ πρῶτος πληρεξούσιος τῆς Μ. Βρετανίας ἐκφράζει ἐν τέλει τὴν ἐλπίδα καὶ ἔτι μᾶλλον τὴν πεποίθησιν ὅτι δικαία λύσις τοῦ ζητήματος τῶν ὁρίων γενήσεται ἀποδεκτὴ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου.

Ὁ πρίγκηψ Γορτσάκωφ λέγει ὅτι κατ' ἀρχὴν δὲν βλέπει μεγάλην διαφωνίαν μεταξὺ τῆς γαλλικῆς προτάσεως καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων, τῶν ὑποβληθέντων ὑπὸ τοῦ πρώτου πληρεξουσίου τῆς Μ. Βρετανίας. Ὁ λόρδος Βήκονσφηνλδ ἀναγνωρίζει, ὡς καὶ ὁ κ. Βάδδινγκτων, ὅτι ὑπάρχει κατεπεῖγον συμφέρον νὰ ἐπέλθῃ ἡ συνεννόησις ἐπὶ τῆς βελτιώσεως τῶν ὁρίων τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου. Ἐκτὸς διαφορῶν τινῶν περὶ τὰς λεπτομερείας ὡς πρὸς τὴν ἀπονομὴν χωρῶν, ἡ ἀρχικὴ ἰδέα εἶναι ἡ αὐτή. Καὶ ἡ Α. Γ. Υ. δίδει τὴν συναίνεσιν αὐτῆς.

Ὁ κόμης Σουβαλῶφ ἐπιθυμεῖ ἵνα ποιήσῃται μίαν παρατήρησιν ἐπὶ τοῦ εὐγλωττου λόγου τοῦ κ. πρώτου πληρεξουσίου τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ὁ πρίγκηψ Γορτσάκωφ κατέδειξεν ἐν προηγουμένῃ περιστάσει τὰς εἰλικρινεῖς συμπαθείας, ἃς ἡ Ῥωσσία ἔχει πρὸς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Ἡ Ῥωσσία ἐπιθυμεῖ ταῦτοχρόνως τὰς ἀγαθὰς σχέσεις τῶν δύο ἐθνοτήτων, τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς ὀθωμανικῆς. Ἀλλ' ὁ λόρδος Βήκονσφηνλδ ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων συνεννόησις εἶναι ἀναγκαία πρὸς παρακώλυσιν ἄλλης τινὸς ἐθνοτήτος, ἐκείνης ἣτις τὸ πρῶτιστον ἀποτελεῖ ἀντικείμενον τῶν συνδιασκέψεων τοῦ συνεδρίου, ἥτοι τῆς σλαβικῆς φυλῆς ἀπὸ τοῦ νὰ διατράξῃ τὴν εὐρωπαϊκὴν εἰρήνην. Ὁ κόμης Σουβαλῶφ δὲν δύναται νὰ ἀσπασθῇ τὴν γνώμην ταύτην. Βεβαιοῖ ὅτι οἱ σλαβικοὶ λαοὶ δὲν θὰ διατράξωσι πλέον τὴν εἰρήνην, εὐθὺς ὡς ἡ Εὐρώπη προικοδοτήσῃ αὐτοὺς διὰ θεσμῶν ἐξασφαλιζόντων τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν αὐτῶν καὶ συντελούντων εἰς τὴν εὐημερίαν αὐτῶν. Ἡ Αὐτοῦ ἐχοχότης φρονεῖ ὅτι ἡ νέα αὕτη κατάστασις πραγμάτων καὶ οὐχὶ συνεννόησις τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων πρὸς βλάβην τῶν Σλαύων ἔσται τὸ ἐχέγγυον τῆς εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης.

Τῆς προτάσεως τῶν γάλλων καὶ ἰταλῶν πληρεξουσίων ὑποβληθείσης εἰς τὴν ψῆφον τῆς ὑψηλῆς συνελεύσεως, ὁ Καραθεοδωρῆ πασσᾶς διακηρύττει ὅτι δὲν ἔχει γνῶσιν τῆς συναινέσεως τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ εἰς προτάσεις περὶ ἐπανορθώσεως, αἵτινες, ὡς ἐρρέθη, ἐγένοντο αὐτῇ προηγουμένως. Ἐπομένως θεωρεῖ καθήκον νὰ ἐπιφυλάσσεται καθ' ὅλοκληρίαν τὴν γνώμην τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ὁ πρόεδρος λέγει ὅτι ἐν τῇ ἐνεστῶσῃ περιστάσει οἱ ὀθωμανοὶ πληρεξούσιοι δικαιοῦνται νὰ ἀπέχωσι καὶ νὰ ἀναμένωσι νέας ὁδηγίας. Ἡ Α. Γ. Ὑψ. παρατηρεῖ ἄλλως ὅτι αἱ δυνάμεις, ἐξαιρέσει τῆς Πύλης, ἧς ἡ συναινέσις ἐπιφυλάσσεται, ἀποδέχονται ὁμοθυμῶς τὴν πρότασιν.

II ΓΥΝΗ

ΕΝ ΤΩ ΔΡΑΜΑΤΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ.

Ὑπὸ Καλλιόπης Α. Κεχαγιᾶ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε ἀριθ. 33).

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, δύναται τις νὰ εἴπῃ ἀπαντῶνται μεταξὺ μόνον τῶν ἀνδρῶν, τί δὲ τὸ κοινὸν μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς; Μήπως ἡ γυνὴ ἐλαττωμένη τοῦ ἀνδρὸς σωματικῶς ὡς πρὸς τὴν βίωμην δὲν εἶναι ἐνώπιον τῶν ἠθικῶν νόμων ψυχὴ ἐλευθέρα, εἰς τὰς αὐτὰς ὑποκειμένη ἀμοιβῆς καὶ ποινᾶς; Ἡ ψυχὴ μετέχει ἀράγε γένους; Πρὸς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὡς ἀπαντήσῃ τῆς ἀρχαιότητος ποιητής. Αἱ Ἀθῆναι εἶναι ἐλευθεραὶ, οἱ Ἀθηναῖοι ἀπολαύουσι τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐλευθερίας, ὁ Ἀναξαγόρας ἀνυφοῖ τὴν ἐπιστήμην, ὁ Σωκράτης ἀναπλάττει τὰ ἥθη, ἡ Ἀκαδημία παρουσιάζει τὸ ἰδεῶδες τοῦ βίου· τίδμως συμβαίνει ἐν τῇ ἱερᾷ τοῦ οἴκου ἐστία, ἢ μᾶλλον τίς ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ἐν τῷ μέσῳ τοσοῦτων ἀγαθῶν; Ἡ γυνὴ ἐν τῷ δράματι, ἰδοὺ ἡ φωνὴ τοῦ Σοφοκλέους. Τύραννος τῶν Θηβῶν μετὰ μάχην δεινὴν καὶ ἀδελφικὴν ἀλληλοκτονίαν, τῷ μὲν τῶν ἀδελφῶν ὀρίζει τάφον μεγαλοπρεπῆ καὶ δημόσιον, τὸν δὲ καταδικάζει νὰ μένῃ ἄταφος καὶ ν' ἀποβῇ βορὰ τῶν ἀρπακτικῶν ὀρνέων. Ἐνταῦθα ὁ ἀνὴρ ἐξωκειωμένος πρὸς τὴν ἀγρίαν τῶν μαχῶν ὄψιν, δὲν εἶναι ὁ εἰς αἵρεσιν προσκαλούμενος· ὁ πολίτης ἀποδειλιᾷ νὰ πρρακούτῃ πρὸς τὴν ἀδικον ταύτην διαταγὴν. Καὶ ὅμως πρόκειται ὁ μέγιστος τῶν κινδύνων, ἡ βεβήλωσις τῶν στοργικῶν αἰσθημάτων τῶν τὴν ἱεράν τοῦ οἴκου ἐστίαν φρουρούντων. Πρὸς τὴν γυναῖκα λοιπὸν ἀτενίζει κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμὴν ἡ ἀνθρωπότης. Αὕτη πρόκειται νὰ προσενέγκῃ ἑαυτὴν θῆμα ὑπὲρ τοῦ δόσιου. Καὶ ἰδοὺ κόρη αἰδύμων, σεμνὴ, οὐδέποτε τῆς πατρικῆς οἰκίας ἐξελθοῦσα, δειλήμων παρθένος,

ἀλλ' εὐσεβὴς θυγάτηρ καὶ ἀδελφὴ, ἐν ἐπιγνώσει τῆς ὀρισθείσης ποινῆς ἐγκολποῦται τὴν τύχην τοῦ μάρτυρος καὶ ἐνώπιον τοῦ τυράννου παρισταμένη ἢ πρότερον δειλὴ καὶ τρυφερὰ κόρη ἀναπτύσσει δύνανμιν ἠθικὴν καὶ ψυχικὴν τοσοῦτον ἰσχυράν, ὥστε ἐκ βάθρων κλονίζει τὴν τύχην τοῦ τυράννου. Ὅθεν καὶ πρὸς αὐτὸν ἐρωτῶντα αὐτὴν, εἰ ἂν ἐγνώριζε τὴν διαταγὴν καὶ τὸν ἐπικείμενον ἐπὶ παραβάσει αὐτῆς θάνατον, ἀπαντᾷ·

Ἦδη, τί δ' οὐκ ἔμελλον; ἐμφανῇ γὰρ ἦν!

Πρὸς δὲ τὰς ἀπειλὰς αὐτοῦ ἀντιτάσσουσα τὴν ἠθικὴν αὐτῆς δύνανμιν λέγει·

Οὐ γὰρ τοί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε,
οὐδ' ἡ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
τοιοῦτόδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὥρισε νόμους,
οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὥρμηται τὰ σά
κηρύγμαθ', ὥτ' ἄγραπτα κάσφαλ' ἑσθ' ἑσθ'
νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν.

Εἰς ταῦτα δὲ προσθίεται·

Καίτοι πόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλείστερον
κατέσχον, ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
τιθεῖσα;

Τίς δὲν αἰσθάνεται τὴν θεῖαν παρουσίαν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ μεγάλου τούτου τῆς γυναικὸς καθήκοντος, καθ' ὃ οὔτε πολιτικὸς, οὔτε κοινωνικὸς, οὔτε ἠθικὸς λόγος δύναται νὰ παρασαλεύσῃ τὸ κῦρος τῶν ἠθικῶν νόμων; Τὸ δρᾶμα ἐτελέσθη τότε καὶ τὸ κατ' ἰδέαν τῆς γυναικὸς ἀμετατρέπτως ἐδημιουργήθη· ὁ δὲ χορὸς ἐπὶ αἰῶνας ὅλους τὴν καθόλου συνείδησιν ἐκπροσωπῶν, ἀνυμνεῖ τὴν μεγάλην ταύτην στιγμὴν τῆς ἐλευθερίας αἰρέσεως τοῦ πρακτείου.

Καὶ ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν ἐν Ἀθήναις τὰ ἥθη ἀρχονται χαλαρούμενα, τὸ δὲ σόφισμα συνταράσσει τὴν ἠθικὴν συνείδησιν, ἴδετε ποίαν θέλει τὴν γυναῖκα καὶ ὁ Εὐριπίδης αὐτὸς ἐν τῷ δράματι τοῦ βίου.

Καθθανεῖν μὲν μοι δέδοκται (λέγει ἡ Ἰφιγένεια)· τοῦ-
[το δ' αὐτὸ βούλομαι

εὐκλεῶς πρᾶξαι παρεῖσά γ' ἐκποδὼν τὸ δυσγενές.
Δεῦρο δὲ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μῆτερ, ὡς καλῶς λέγω·
εἰς ἔμ' Ἑλλάς ἡ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποδλέπει,
κάν' ἐμοὶ πορθμός τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί,
τάς τε μελλούσας γυναῖκας ἦν τι δρῶσι βάρβαροι,
μηκέθ' ἀρπάξουσιν εἴν' τὰς ὀλβίας ἐξ Ἑλλάδος,
ταῦτα πάντα καθθανοῦσα ῥύσομαι, καί μοι κλέος,
Ἑλλάδ' ὡς ἡλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
Καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λῖαν ἐμὲ φιλοψυχεῖν χρεών·

· · · · · δίδωμι σῶμα τοῦμόν' Ἑλλάδι.